

Komu se zaběhl ÚSES ?

Antonín Buček

Vyjádření Františka Pelce k územním systémům ekologické stability krajiny stojí za pozornost (*Náš rozhovor, Veronica 22: 2: 10*). Náměstek ministra životního prostředí vlády ČR konstatuje, že ÚSES „*se do života až tak nezaběhl*“, že „*profesionální ochránci přírody se s ním neztotožnili*“ a že „*v krajině se systémy ekologické stability promítly velmi málo*“. Vím, že František Pelc územním systémům rozumí. Vždyť v době, kdy působil v CHKO Jizerské hory, navrhl originální využití soustavy biocenter a biokoridorů při obnově zdejších horských lesů, zničených v minulém století působením imisí. Právě proto je jeho pohled z náměstkovské kanceláře důležitý a stojí za to se jím zabývat. Pokusím se doložit, že ÚSES se „zaběhl“ především ministerstvu životního prostředí.

Před deseti lety přijala vláda ČR usnesením č.415 ze dne 17.6.1998 Státní program ochrany přírody a krajiny České republiky. V souboru prioritních úkolů je zde obsažen úkol 5.3.7. „Vytvořit systém podpory zakládání biocenter a biokoridorů a systém péče o stávající součásti ÚSES, včetně ekonomických a majetkoprávních aspektů.“ Za splnění odpovídalo MŽP v součinnosti s vládou ČR, úkol měl být splněn do konce roku 1999. Nebyl splněn dodnes. Pravidelně jsme bombardováni čísly o potřebě veřejných prostředků na budování dálnic, na problematiku protipovodňová opatření, na nákup zbraní pro armádu, alespoň zhruba se ví, kolik by bylo třeba peněz na péči o historické památky. Kolik by stálo vybudování fungující soustavy biocenter a biokoridorů v České republice a jaké náklady je třeba vynaložit na soustavnou péči o ekologickou síť neví dosud nikdo. D. Lacina zjistil, že v posledních letech bylo v programu péče o krajinu na realizaci ÚSES vynaloženo v celé ČR zhruba 8 miliónů Kč ročně (*Veronica, 21: 6: 13*). Koncepte zajištění dlouhodobé péče o skladebné prvky ÚSES, které nepatří mezi zvláště chráněná území, chybí zcela.

Vždyť nikdo na MŽP ani neví, kolik bylo v ČR založeno nových biocenter a biokoridorů. Pak se náměstkovi Pelcovi může zdát, že „*byla pomalována spousta papíru*“ a v krajině se to nijak neprojevuje. Pominu preventivní účinek, který má „pomalovaný papír“, na kterém jsou v územních plánech a v projektech souhrnných pozemkových úprav vymezeny části krajiny s funkcí biocenter a biokoridorů jako kostra ekologické stability. Budu se zabývat jen nově založenými součástmi ÚSES. Pokud vím, tak jedinými obcemi, v jejichž katastrech je ÚSES kompletně vybudován jsou Čehovice a Bedihošť na okrese Prostějov. Stalo se tak díky dlouhodobé smysluplné spolupráci okresního pozemkového úřadu, starostů, projektanta a realizátora. Plným právem získala v loňském roce realizace regionálního biocentra Čehovice první místo v soutěži o nejlepší realizované společné zařízení v pozemkových úpravách v kategorii opatření k ochraně a tvorbě životního prostředí. Další realizované prvky ÚSES jsou do této soutěže, konané pod záštitou ministerstva zemědělství přihlášeny v letošním roce. Byl bych schopen vyjmenovat desítky dalších nově založených biocenter a biokoridorů, o některých jsme ve Veronice psali. Je rozhodně povzbudivé, že alespoň někde se „pomalovaný papír“ proměnil v nový ostrov života v intenzivně hospodářsky využívané krajině. Vždy to bylo díky iniciativě osvědčených občanů, starostů a projektantů.

Nechápu, proč se profesionální ochránci přírody s koncepcí ekologické sítě neztotožnili. Snad je to tím, že jedinou dlouhodobou prioritou MŽP v ochraně přírody a krajiny jsou zvláště chráněná území a zvláště chráněné druhy živočichů a že obecná ochrana přírody a krajiny je skromnou Popelkou, která stále ještě čeká na svého prince. František Pelc by tím princem mohl být.

Citace:

BUČEK, A.: Komu se zaběhl ÚSES? Veronica. 2008, roč. 22, č. 6, s. 14